

Preses relīze

Luksemburgā, 2020. gada 6. oktobrī

Izlietotais plastmasas iepakojums: lai sasniegtu vērienīgos mērķus, ES ir jāveicina reciklēšana

Saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas (ERP) apskatu pastāv ievērojams risks, ka ES nerasniegs 2025. un 2030. gadam izvirzītos plastmasas iepakojuma reciklēšanas mērķrādītājus. Plastmasas reciklēšanas tiesiskā regulējuma 2018. gada atjauninājums atspoguļo ES vērienīgos mērķus un varētu palīdzēt palielināt reciklēšanas jaudu. Tomēr nevajadzētu novērtēt par zemu problēmu apmēru, ar kurām saskaras dalībvalstis. Jauni un precīzāki reciklēšanas ziņošanas noteikumi un stingrāki plastmasas atkritumu eksporta noteikumi samazinās ES paziņoto reciklēšanas rādītāju. Revidenti apgalvo, ka tāpēc ir vajadzīga saskaņota rīcība, lai ES nonāktu tur, kur tā vēlas būt jau pēc pieciem līdz desmitgadiem.

Iepakojums vien, piemēram, jogurta trauciņi vai ūdens pudeles, veido aptuveni 40 % no izmantotā plastmasas apjoma un vairāk nekā 60 % no ES radītajiem plastmasas atkritumiem. Tas ir iepakojuma veids ar zemāko reciklēšanas rādītāju Eiropas Savienībā (nedaudz virs 40 %). Lai risinātu šo pieaugošo atkritumu problēmu, Eiropas Komisija 2018. gadā pieņēma Eiropas plastmasas stratēģiju, kas ietvēra 1994. gada Iepakojuma un izlietotā iepakojuma direktīvas (PPWD) atjaunināšanu un pašreizējā reciklēšanas mērķrādītāja divkāršošanu līdz 50 % līdz 2025. gadam un pat 55 % līdz 2030. gadam. Šo mērķrādītāju sasniegšana būtu nozīmīgs solis ES aprites ekonomikas mērķu sasniegšanā.

“Lai sasniegtu jaunus plastmasas iepakojuma reciklēšanas mērķrādītājus, ES ir jānovērš pašreizējā situācija, kurā mēs incinerējam vairāk nekā reciklējam. Tas ir ārkārtīgi sarežģīts uzdevums,” teica par šo apskatu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Samo Jereb. “Atkal atgriežoties pie izstrādājumu vienreizējas lietošanas paradumiem sanitāro apsvērumu dēļ, Covid-19 pandēmija parāda, ka plastmasa arī turpmāk būs mūsu ekonomikas galvenais balsts, kā arī arvien lielāks vides apdraudējums.”

Pēdējos gados ES ir centusies novērst trūkumus izlietotā iepakojuma sistēmā. Komisija plāno pārskatīt iepakojuma dizaina noteikumus (“pamatprasības”), kas pašlaik tiek uzskatīti par praksē neīstenojamiem. Kā atzīmē revidenti, tā rezultātā iepakojuma dizains varētu kļūt reciklēšanai piemērotāks, kā arī tas varētu stimulēt atkalizmantošanu. Tāpat arī jauno ES noteikumu mērķis ir

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto apskatu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

saskaņot un pastiprināt ražotāja paplašinātas atbildības shēmas, lai sekmētu reciklējamību (piemēram, izmantojot nodevu modulācijas režīmus vai pat iepakojuma depozīta sistēmas), nevis tikai vieglāku iepakojumu, kā tas notiek pašlaik. Šīs izmaiņas ir vajadzīgas, lai palīdzētu sasniegt jaunus reciklēšanas mērķrādītājus.

Ar PPWD tika ieviesti stingrāki reciklēšanas rādītāju aprēķināšanas kritēriji. Pašreizējie skaitļi ne tuvu nav precīzi vai salīdzināmi visās dalībvalstīs. Jaunajām aprēķina metodēm būtu jāsniedz uzticamāks priekšstats par reciklētā plastmasas iepakojuma faktisko īpatsvaru. Tiek lēsts, ka tas varētu ievērojami samazināt paziņotos reciklēšanas rādītājus — no pašreizējiem 42 % līdz gandrīz 30 %.

Reciklēšanas jaudas palielināšana ES ir vēl jo svarīgāka, ņemot vērā drīzumā piemērojamo Bāzeles konvenciju, kurā paredzēti stingrāki nosacījumi plastmasas atkritumu sūtīšanai uz ārzemēm. Dalībvalstis sava izlietotā plastmasas iepakojuma apsaimniekošanā un reciklēšanas mērķrādītāju sasniegšanā ir ļoti atkarīgas no valstīm ārpus ES. Gandrīz trešdaļa no ES paziņotā plastmasas iepakojuma reciklēšanas rādītāja tiek sasniegta, nosūtot tos reciklēšanai uz trešām valstīm. Tomēr no 2021. gada janvāra lielākā daļa plastmasas atkritumu sūtījumu tiks aizliegta. Revidenti brīdina, ka līdztekus nepietiekamajai spējai apstrādāt šos atkritumus Eiropas Savienībā tas rada papildu risku, ka jaunie mērķrādītāji netiks sasniegti. Tas var palielināt nelikumīgu sūtījumu un ar atkritumiem saistītu noziegumu skaitu, taču šajā jomā ES regulējums ir pārāk vājš.

ES mērķis uzlabot plastmasas iepakojuma reciklēšanu atspoguļo plastmasas izraisīto vides problēmu mērogu. Ar šo jauno pieeju Eiropas Savienībai ir iespēja gūt iniciatora priekšrocību un nostiprināt savu kā globālās līderes pozīciju plastmasas iepakojuma reciklēšanas jomā. Tomēr, ņemot vērā izaicinājumus un trūkumus, kas jānovērš, ES dalībvalstis var nespēties sasniegt jaunus mērķrādītājus. Revidenti mudina — ja ES vēlas līdz 2030. gadam gandrīz divkārtot reciklēto izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, nepieciešama būtiska un saskaņota rīcība.

Piezīmes izdevējiem

ERP apskats “ES rīcība plastmasas atkritumu problēmas risināšanai” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās. Šis nav revīzijas ziņojums, bet gan apskats, kas galvenokārt ir balstīts uz publiski pieejamo informāciju vai materiāliem, kas īpaši vākti šajā nolūkā. Tomēr šis apskats ir savlaicīgs, ņemot vērā to, ka joprojām tiek noteiktas turpmākās ES izdevumu prioritātes un joprojām tiek lemts par reformām svarīgās politikas jomās.

Informāciju par pasākumiem, ko ERP ir veikusi, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, var atrast [šajā saitē](#).

Saistībā ar šo apskatu preses pārstāvjus lūdzam sazināties ar

Vincent Bourgeois – E-pasts: vincent.bourgeois@eca.europa.eu

Tālr.: (+352) 4398 47502 / Mob. tālr.: (+352) 691 551 502